

Právní pomoc můžete potřebovat u soudů, u úřadů, u policie, při řešení sporu se zaměstnavatelem, při sepsání smlouvy, když jste v exekuci, nebo když jste trestně stíhaní. Prostě tam, kde potřebujete vyřešit právní problém a nevíte si rady.

V tomto letáku Vám vysvětlíme, koho a kdy můžete požádat o radu, a také, jak můžete pomoc advokáta získat zdarma nebo za sníženou odměnu.

Kdo mi pomůže v mé právní záležitosti?



Advokáti

Advokáti Vám poradí ve všech právních věcech. Například Vám napíšou smlouvu, odvolají se za Vás proti rozhodnutí úřadu, zastupují Vás u soudu, obhajují v trestním řízení atd.

Za práci advokáta **se platí**.

- Pokud na advokáta **máte peníze**, můžete si vybrat advokáta ve svém okolí nebo ze [seznamu advokátů](#) na webu České advokátní komory. Kdyby Vás přesto advokáti odmítli (alespoň dva), můžete Českou advokátní komoru (na [formuláři](#)) požádat o ustanovení advokáta, který Vám právní pomoc poskytne za úplatu.
- Pokud na advokáta **nemáte peníze**, můžete požádat o právní pomoc zadarmo nebo za méně peněz. Dále Vám v tomto letáku poradíme, koho a o co požádat, a jak to máte udělat.



Organizace poskytující poradenství lidem v nepříznivé situaci (říká se jim „poskytovatelé sociálního poradenství“ nebo zkráceně „poradny“)

Patří sem občanské poradny, rodinné poradny, poradny pro seniory, poradny pro osoby se zdravotním postižením atd. Poradny pomáhají zadarmo.

Poradny s Vámi Vaši situaci proberou a poradí, co dělat dál nebo kam jinam se můžete obrátit. Většinou potřebné kroky neudělají za Vás. Pokud zjistí, že máte složitější právní problém, se kterým si neporadí, mohou Vás poslat za advokátem.

Každá poradna funguje trochu jinak, proto Vám v tomto letáku nemůžeme poradit, jak se na ni obrátit a co pro Vás poradna může udělat.

Poradnu si můžete najít na webu ombudsmana [ochrance.cz](#) v části [Nevím si rady se svou životní situací](#) (letáky [Občanské poradny](#) nebo [Organizace zabývající se cizineckou a uprchlickou problematikou](#)) nebo v registru Ministerstva práce a sociálních věcí ([Registr poskytovatelů sociálních služeb](#)).

Pozor! Pokud se soudíte nebo chcete soudit, je možné, že Vám nezisková organizace nebo občanská poradna doporučí obrátit se na advokáta. Pokud jste obviněni v trestním řízení, vždy se obraťte na advokáta.



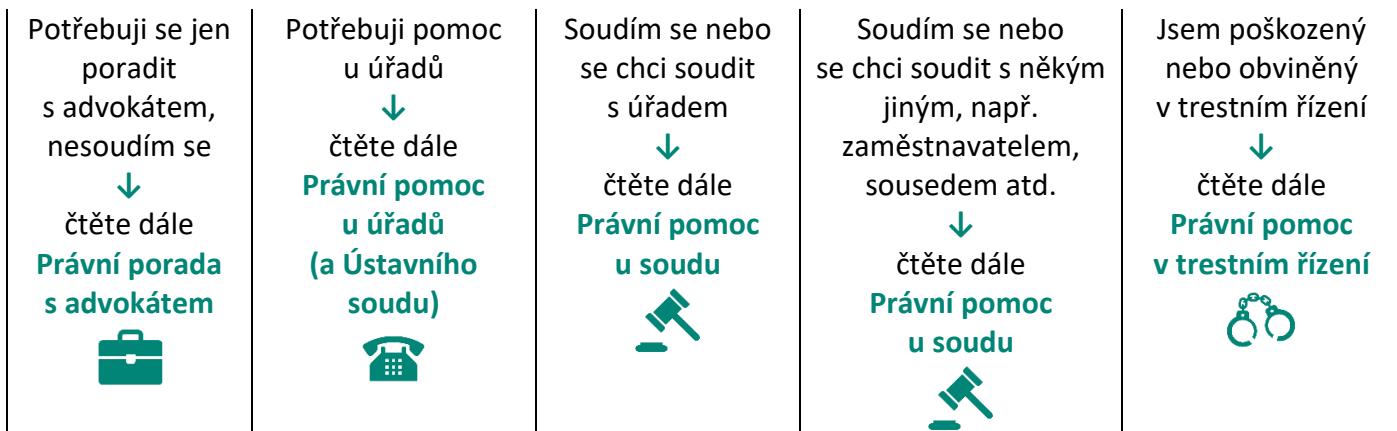
Dále Vám mohou pomoci i další odborníci, například **notáři, soudní exekutoři** nebo **daňoví poradci**. Ti poskytují pomoc v těch právních věcech, které dělají. Za jejich pomoc **se většinou platí**. Ve sporech v práci Vám mohou pomoci i **odbory**. Odbory svým členům pomáhají **většinou zadarmo**.



Pozor! Soudy, úřady ani policie Vám nemohou radit s právními problémy.

Potřebuji právní pomoc, ale nemám na to peníze. Co můžu dělat?

Zde si můžete vybrat svoji situaci a podívat se v letáku přímo na ni:



Právní porada s advokátem

Pokud potřebujete právní poradu, abyste věděli, co můžete dělat dál, a nemáte na advokáta peníze, můžete požádat Českou advokátní komoru, aby Vám **určila advokáta pro krátkou poradu**. Pokud prokážete, že nemáte peníze, přidělí Vám advokáta **zadarmo**.

Takto přidělený advokát se Vám bude věnovat alespoň **30 minut**. Poradu můžete získat **až čtyřikrát za rok**, pokud žádná nepřesáhne 30 minut (**celkem pouze dvě hodiny za rok**). Během takové návštěvy Vám advokát vysvětlí, o jaký právní problém jde a jak jej můžete řešit. Váš problém většinou na místě nevyřeší a nesepíše pro Vás žádnou listinu (smlouvu, podání k soudu). Porada slouží k tomu, abyste věděli, co dál.

Co musím udělat, abych dostal/a advokáta na krátkou poradu?

- 1 Podejte žádost na [formuláři](#) – najdete jej na webu [České advokátní komory](#).
- 2 Zaplatěte poplatek 100 Kč – převodem z bankovního účtu nebo poštovní poukázkou.
Poplatek nemusíte hradit, pokud doložíte, že
 - máte průkaz ZTP nebo ZTP/P,
 - pobíráte dávky pomoci v hmotné nouzi,
 - je Vám méně než 15 let,
 - pobíráte příspěvek na péči ve stupni III (těžká závislost) a IV (úplná závislost) nebo pečujete o člověka, který má přiznaný takový příspěvek na péči, nebo
 - jste cizinec umístěný/cizinka umístěná v zařízení pro zajištění cizinců nebo přijímacím středisku.
- 3 Prokažte České advokátní komoře, že Váš **průměrný měsíční příjem za posledních 6 kalendářních měsíců** před podáním žádosti je **nižší než trojnásobek životního minima** (Vás nebo všech lidí, s nimiž žijete a společně hradíte náklady na živobytí). Životní minimum je od ledna 2023 například pro jednoho člověka 4 860 Kč, pro dva dospělé lidi 8 510 Kč. U rodiny s dětmi záleží na jejich počtu a věku (pro dva dospělé lidi a dvě děti kolem 14 480 Kč). K výpočtu můžete použít kalkulačku na webu MPSV (www.mpsv.cz: Působnost MPSV → Příjmy a životní úroveň → Životní a existenční minimum → [Kalkulačka...](#)).

Ve výjimečných případech lze tuto podmínku prominout.

Bližší informace najdete na webu [České advokátní komory](#).

- 4** Pokud Vám Česká advokátní komora advokáta zdarma určí, **musíte si s ním domluvit schůzku**. Většinou za ním půjdete do jeho kanceláře, jen výjimečně Vás advokát může navštívit například v nemocnici nebo ve vězení.

Právní pomoc u úřadů (a Ústavního soudu)

Pokud si při jednání s úřadem nevíte rady, můžete využít pomoci některé z **organizací poskytujících pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci** (více na začátku tohoto letáku).

Může se však stát, že s úřadem řešíte složitou věc, **potřebujete advokáta** a nemáte na něj peníze. Například Vám úřad nepřizná invalidní nebo starobní důchod, zamítne Vaši žádost o příspěvek na péči, vyřadil Vás z evidence uchazečů o zaměstnání atd. Tehdy můžete Českou advokátní komoru požádat o přidělení advokáta zdarma.

Jak mám postupovat, když potřebuji advokáta pro jednání s úřadem zdarma?

- 1** Požádejte Českou advokátní komoru o přidělení advokáta **zdarma**.

Žádost se podává na **formuláři**, který najdete na stránkách [České advokátní komory](#). Nabízí zvlášť [formulář pro jednotlivce](#) (fyzické osoby) a [právnické osoby](#).

- 2** Česká advokátní komora Vám přidělí advokáta, kterého zaplatí stát

- zejména pokud jste **nemajetní**, jste **bez pravidelných příjmů nebo s příjmem na hranici životního minima a na advokáta Vám peníze už nezbývají**. Komora Vaši situaci zkoumá velmi podrobně a posuzuje například, zda skutečně nemůžete pracovat a vydělávat či jinak získat více peněz (lidé se zdravotním postižením, důchodci apod.), zda nemůžete něco prodat nebo pronajmout atd. Zohledňuje i Vaše dluhy (včetně výživného) a běžné výdaje.
Posuzuje Vaše celkové příjmy a majetek i příjmy a majetek všech dalších osob žijících s Vámi ve společné domácnosti;
- pokud nechcete něco, co nedává smysl (nejde o „zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva“ – například kdybyste žádali o něco zjevně protiprávního, případně jste zjevně zmeškali lhůtu atd.); a
- pokud svoje právo nezneužíváte – v podstatě jde o to, zda jednáte fér.

Česká advokátní komora Vám napíše, v čem Vás bude advokát zastupovat. Může určit, za jakých podmínek.



Pokud se Vaše finanční **situace zlepší**, například si najdete práci nebo zdědíte majetek, **musíte Českou advokátní komoru co nejdříve informovat**. Česká advokátní komora právní zastoupení zdarma zruší a advokáta si od té chvíle již dál budete platit sami.

Pokud Česká advokátní komora zjistí, že jste v žádosti uvedli **nepřesné nebo nepravdivé informace**, Vaše právní zastoupení zdarma zruší a advokáta **zaplatíte od začátku**.

Co mám dělat, když potřebuji advokáta pro podání ústavní stížnosti?

Stížnost k Ústavnímu soudu můžete podat **jen poté, co jste neuspěli nikde jinde** (u úřadů ani u soudů ve všech stupních, kam až se můžete dostat pomocí odvolání, dovolání, či kasační stížnosti), a **jen pokud úřad nebo soud porušily Vaše základní právo či svobodu** (jinými chybami se Ústavní soud nemůže zabývat). Tyto věci nejsou jednoduché, proto zákon vyžaduje, abyste u Ústavního soudu měli advokáta. Bližší informace najdete na stránkách Ústavního soudu [Průvodce řízením o ústavní stížnosti](#).

Pokud chcete podat ústavní stížnost a nemáte na advokáta peníze, postupujete stejně, jako když Českou advokátní komoru žádáte o přidělení advokáta pro jednání před úřadem (čtěte výše na této straně).



Právní pomoc u soudu

Pokud se soudíte nebo chcete soudit a potřebujete advokáta, ale nemáte na něj peníze, můžete soud požádat o advokáta zdarma nebo za méně peněz.

Například se soudíte se sousedem, zaměstnavatelem, prodejcem nekvalitního zboží, dodavatelem plynu, dopravním podnikem, s příbuznými o dědictví atd. Anebo se rozvádíte a soudíte se o děti nebo o majetek. Nebo chcete žalovat úřady, které Vám nevydaly stavební povolení, nepřiznaly dávky v hmotné nouzi, nevydaly průkaz osoby se zdravotním postižením, vyřadily Vás z evidence uchazečů o zaměstnání, nepřiznaly Vám invalidní či starobní důchod.

Co mám dělat, abych dostal/a u soudu advokáta za méně peněz nebo zdarma?

1 Požádejte soud, u kterého se soudíte nebo chcete soudit, o právního zástupce zdarma.

Vysvětlete soudu, že Vaše věc je právně složitá a právníka pro svoji ochranu potřebujete.

2 Soud Vám zašle k vyplnění **formulář**, kde podrobně uvedete své finanční a majetkové poměry: jaké máte příjmy, kolik máte peněz, jaké máte dluhy, jaký majetek vlastníte – např. dům, byt, auto apod.

Pozor! Pokud se později zlepší Vaše situace (např. si najdete práci nebo zdědíte peníze či majetek), soud právního zástupce zdarma zruší a dál si ho budete platit sami.

3 Soud Vám právního zástupce přidělí, pokud

- uzná, že se u soudu nezvládnete bránit sám a právníka potřebujete,
- uzná, že peníze na právníka nemáte, a
- máte alespoň malou šanci, že spor vyhrajete. To znamená například, že nežádáte o něco zjevně protiprávního nebo že jste zjevně zmeškali lhůtu k podání žaloby (věc je tzv. promlčená) atd.

Soud Vám přidělí konkrétního právního zástupce (většinou advokáta). Pokud jste si některého vybrali a soudu to navrhli, může Vám přidělit právě toho. Pokud to neudělá, musí Vám to v rozhodnutí vysvětlit.

Budete jej mít zdarma nebo za sníženou odměnu.

⚠ Pokud Vám soud právního zástupce nepřidělí, můžete se odvolat k vyššímu soudu.

Pokud Vám po Vašem odvolání ani vyšší soud právního zástupce nepřidělí a zároveň Vám odmítl pomoc alespoň dva advokáti, které jste osloви, můžete se obrátit na [Českou advokátní komoru](#). Uděláte to stejně, jako kdybyste žádali o určení advokáta pro jednání s úřadem [čtěte [Právní pomoc u úřadů \(a Ústavního soudu\)](#)]. Navíc však musíte doložit, že Vám alespoň dva advokáti odmítli pomoc.

Jsem poškozený/á (trestným činem mi vznikla újma) a potřebuji advokáta

Advokát Vás zastoupí:

- zdarma, pokud Vám ještě **nebylo osmnáct let** nebo jste zvlášť zranitelná oběť (ledaže jde o trestný čin zanedbání povinné výživy),
- zdarma nebo za méně peněz, pokud:
 - prokážete, že **nemáte dost peněz** k úhradě nákladů právního zastoupení a
 - úmyslným trestným činem Vám byla způsobena těžká újma na zdraví nebo jste pozůstalým/ou po zemřelé oběti.

Můžete tedy **požádat o přiznání nároku** na bezplatné zastoupení (advokáta zaplatí stát). Pokud si advokáta nevyberete sami, můžete současně požádat o **ustanovení advokáta**. Můžete použít náš formulář (PDF).

V přípravném řízení podáte žádost **prostřednictvím státního zástupce**, jinak přímo soudu.

Jsem obviněný/á

Pokud jste obviněni ze spáchání trestného činu a vyšetřuje Vás policie, státní zástupce nebo jste byli obžalováni u soudu, můžete potřebovat obhájce. Obhájcem je vždy advokát.

Postupuje se různě v případech, kdy:

- obhájce mít musíte (tzv. nutná obhajoba) a
- obhájce mít chcete, ale nemusíte.

Kdy obhájce mít musíme (tzv. nutná obhajoba)? Je takový obhájce zdarma?

Obhájce mít musíte, například pokud jste ve vazbě, ve vězení, hrozí-li Vám alespoň 5 let vězení, jste omezeni ve svéprávnosti, jste nezletilí nebo pokud to soud či státní zástupce považují za nutné atd. Soud Vás vyrozumí, že obhájce potřebujete, a vyzve Vás, abyste si obhájce vybrali sami.

Pokud to neuděláte, obhájce Vám přidělí. V tu chvíli máte obhájce zdarma, platí ho stát.

Pokud však neuspějete (soud Vás odsoudí, nevyhoví dovolání či obnově řízení), soud Vám uloží, abyste obhájce zaplatili sami. Pokud ale uzná, že na obhájce nemáte peníze, nebudeste jej muset platit.

Jak mám postupovat, pokud chci obhájce, ale nemám na něj peníze?

- 1 **Požádejte soud** (pokud jste ještě nebyl/a obžalován/a státního zástupce) o **obhajobu zdarma nebo za sníženou částku**. V žádosti musíte doložit, že na obhájce nemáte peníze.
 - 2 Pokud soud uzná, že na obhájce nemáte, vyhoví Vaší žádosti. Obhájce budete mít **zdarma nebo za sníženou částku**.
 - 3 **Zvolte si svého obhájce** nebo požádejte soud, aby Vám některého přidělil.
- !** Pokud Vám **soud nevyhoví**, můžete **podat stížnost, která má odkladný účinek**. Pokud Vám ani vyšší soud nevyhoví a zároveň Vám odmítli pomoc alespoň dva advokáti, které jste oslovovali, můžete se obrátit na Českou advokátní komoru. Uděláte to stejně, jako kdybyste žádali o určení advokáta pro jednání s úřadem [čtěte Právní pomoc u úřadů (a Ústavního soudu)]. Navíc však musíte doložit, že Vám alespoň dva advokáti odmítli pomoc.